

Finanční arbitr

Legerova 1581/69, 110 00 Praha 1 – Nové Město, Tel. +420 257 042 094,
ID datové schránky: qr9ab9x, e-mail: arbitr@finarbitr.cz, https://www.finarbitr.cz

Navrhovatel

Zástupce

Instituce

MONETA Money Bank, a.s.
IČO 256 72 720
Vyskočilova 1422/1a
Michle
14000 Praha 4

Č. j. FA/SR/SU/390/2018 - 26

Praha 4. 9. 2018

N á l e z

Finanční arbitr příslušný k rozhodování sporů podle § 1 odst. 1 zákona č. 229/2002 Sb., o finančním arbitrovi, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o finančním arbitrovi“), rozhodl v řízení zahájeném dne 12. 2. 2018 podle § 8 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi na návrh Navrhovatele proti Instituci, vedeném podle tohoto zákona a zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů, ve věci úročení úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru s pojištěním schopnosti splácet Expres půjčka uzavřené dne 10. 2. 2014, jakož i o vrácení rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby a vrácení všech plateb na spotřebitelský úvěr, takto:

Návrh se podle § 15 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi zamítá.

Odůvodnění:

1 Předmět řízení před finančním arbitrem a zkoumání podmínek řízení

Navrhovatel se domáhá úročení úvěru ze smlouvy o spotřebitelském úvěru, kterou uzavřel s Institucí, a to ve výši diskontní sazby platné v den uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou, vrácení rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby a dalších plateb na spotřebitelský úvěr, protože Instituce porušila svoji informační povinnost poskytovatele spotřebitelského úvěru tím, že ve smlouvě o úvěru uvedla nesprávnou hodnotu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr (dále jen „RPSN“).

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel a Instituce uzavřeli dne 10. 2. 2014 smlouvu o úvěru s pojištěním schopnosti splácet Expres půjčka, na základě které se Instituce zavázala poskytnout Navrhovateli úvěr ve výši 100.000,- Kč a Navrhovatel se zavázal tyto finanční prostředky spolu s úroky vrátit v šedesáti měsíčních splátkách ve výši 2.479,88 Kč (s pojištěním celkem 2.683,88 Kč), vždy k 18. dni daného měsíce, počínaje dnem 18. 3. 2014 (dále jen „Smlouva o úvěru“).

Finanční arbitr považuje Navrhovatele za spotřebitele, protože nezjistil, že by Navrhovatel ve smluvním vztahu s Institucí nevystupoval jako fyzická osoba, která nejedná v rámci své obchodní nebo jiné podnikatelské činnosti, jak definují spotřebitele hmotněprávní předpisy. Navrhovatel proto může být účastníkem řízení před finančním arbitrem ve smyslu § 1 odst. 1 a § 3 odst. 2 zákona o finančním arbitrovi.

Instituce je bankou podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách, ve znění pozdějších předpisů, a mezi její hlavní činnosti patří podle § 1 odst. 1 písm. b) tohoto zákona poskytování úvěrů. Instituce je oprávněna k výkonu této činnosti na základě licence udělené Českou národní

bankou. Jelikož finanční arbitr při zkoumání podmínek řízení nezjistil žádné skutečnosti, které by zpochybnil, že Instituce v předmětném smluvním vztahu vystupuje v postavení věřitele při nabízení, poskytování nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru nebo jiného úvěru, zápůjčky, či obdobné finanční služby, považuje finanční arbitr Instituci za instituci ve smyslu ustanovení § 3 odst. 1 písm. c) zákona o finančním arbitrovi.

Smlouva o úvěru je smlouvou o úvěru ve smyslu § 2395 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský zákoník“), resp. ve znění účinném v době uzavření Smlouvy o úvěru. Smlouva o úvěru je současně smlouvou o spotřebitelském úvěru ve smyslu zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, resp. ve znění účinném ke dni uzavření Smlouvy o úvěru (dále jen „zákon o spotřebitelském úvěru“), protože ji uzavřel spotřebitel a podnikatel a jejím předmětem je úvěr, který není vyloučen z režimu zákona o spotřebitelském úvěru ve smyslu § 2 tohoto zákona.

Finanční arbitr tak je příslušný k rozhodování sporu mezi Navrhovatelem a Institucí, neboť se jedná o spor mezi věřitelem a spotřebitelem při poskytování spotřebitelského úvěru podle ustanovení § 1 odst. 1 písm. c) ve spojení s ustanovením § 3 odst. 1 písm. c) a odst. 2 zákona o finančním arbitrovi, když k rozhodování tohoto sporu je podle ustanovení § 7 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „občanský soudní řád“), dána pravomoc českého soudu.

3 Tvrzení Navrhovatele

Navrhovatel potvrzuje, že s Institucí uzavřel Smlouvu o zápůjčce.

Navrhovatel tvrdí, že ve Smlouvě o úvěru „*je hodnota RPSN uvedena ve výši 19,68 %*“, když Navrhovatel „*vlastním výpočtem při použití kalkulátoru na internetových stránkách České obchodní inspekce dospěl k hodnotě RPSN ve výši 22,68 %*“.

Navrhovatel dále tvrdí, že námitku podle § 8 písm. b) v souvislosti se Smlouvou o úvěru písemně uplatnil u Instituce dopisem ze dne 10. 1. 2018, ve kterém se domáhal úročení spotřebitelského úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou v důsledku porušení informační povinnosti Instituce.

5 Tvrzení Instituce

Instituce potvrzuje, že s Navrhovatelem uzavřela Smlouvu o zápůjčce.

Instituce odmítá tvrzení Navrhovatele s tím, že „*[h]odnotu RPSN ve Smlouvě o úvěru [...] považuje za stanovenou zcela v souladu se zákonnými požadavky, což potvrzuje i kontrolní výpočet provedený za použití kalkulátoru RPSN na stránkách finančního arbitra*“.

Instituce argumentuje, že k výpočtu RPSN využila vzorec podle přílohy č. 5 zákona o spotřebitelském úvěru, když do vzorce zahrnula vedle výše poskytnutého úvěru 100.000 Kč, výše splátky 2.544,88 Kč, počtu měsíců splacení úvěru 60 a počtu měsíců odkladu první splátky 0 i poplatek za vedení běžného účtu Navrhovatele ve výši 59,- Kč a poplatek za příchozí platby ve výši 6,- Kč.

Instituce současně vznáší námitku promlčení práva Navrhovatele uplatnit porušení informační povinnosti Instituce při uzavírání Smlouvy o úvěru a domáhat se úročení spotřebitelského úvěru ze smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou.

6 Jednání o smíru

Finanční arbitr v souladu s ustanovením § 1 odst. 3 zákona o finančním arbitrovi vyzval účastníky řízení ke smírnému vyřešení sporu. Navrhovatel se k výzvě finančního arbitra ohledně možnosti smírného řešení sporu vyjádřil, že smír ve věci považuje za možný v případě, že InSTITUTE v plném rozsahu vyhoví jeho návrhu. InSTITUTE se k výzvě finančního arbitra ohledně možnosti smírného řešení sporu nevyjádřila. Smírného řešení se proto mezi stranami sporu před vydáním tohoto nálezu finančnímu arbitrovi nepodařilo dosáhnout.

7 Právní posouzení

Finanční arbitr je orgán mimosoudního řešení spotřebitelských sporů na finančním trhu. Primárním cílem finančního arbitra je tam, kde je spotřebitel v právu, přivést strany sporu ke smírnému řešení sporu tak, aby se spotřebitel nemusel obracet na soud a nemusel hradit náklady soudního řízení, protože řízení před finančním arbitrem je bezplatné. Proto musí finanční arbitr posoudit spor zásadně podle právních předpisů a nemůže působit ve prospěch ani jedné strany sporu. Pokud se nepodaří vyřešit spor smírně, vydá finanční arbitr rozhodnutí, které může strana sporu, která s ním nebude souhlasit, napadnout u soudu. Rozhodnutí finančního arbitra, kterým by neodůvodněně upřednostnil některou stranu sporu, by soud musel zrušit a velmi pravděpodobně by neúspěšné straně sporu uložil náhradu nákladů soudního řízení.

Finanční arbitr rozhoduje podle práva, posuzuje všechny shromážděné podklady samostatně i ve vzájemné souvislosti s přihlédnutím k předmětu projednávaného sporu. Finanční arbitr se tam, kde je to možné, opírá a odvolává na relevantní ustálenou judikaturu obecných soudů, Ústavního soudu nebo Soudního dvora Evropské unie. Finanční arbitr tak činí proto, aby jeho rozhodnutí bylo věcně a právně správné a přesvědčivé pro obě strany sporu, a zároveň i pro soud, který bude případně na základě žaloby kterékoli strany sporu rozhodnutí finančního arbitra přezkoumávat, aby rozhodnutí finančního arbitra jako správné potvrdil a žalobu proti němu zamítl.

Předmětem sporu je porušení informační povinnosti InSTITUTE jako poskytovatele spotřebitelského úvěru a s tím související zákonné sankce, tedy úročení úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru uveřejněné Českou národní bankou.

7.1 *Rozhodná právní úprava*

Smlouva o úvěru je úvěrovou smlouvou ve smyslu § 2395 občanského zákoníku, který stanoví, že *„[s]mlouvou o úvěru se úvěrující zavazuje, že úvěrovanému poskytne na jeho požádání a v jeho prospěch peněžní prostředky do určité částky, a úvěrovaný se zavazuje poskytnuté peněžní prostředky vrátit a zaplatit úroky“*.

Současně je tato smlouva spotřebitelskou smlouvou podle ustanovení § 1810 a násl. občanského zákoníku, když na jedné straně stojí InSTITUTE jako podnikatel a na druhé straně Navrhovatel jako spotřebitel.

Smlouva o úvěru je zároveň smlouvou spotřebitelskou uzavřenou v režimu zvláštní úpravy zákona o spotřebitelském úvěru, neboť podle ustanovení § 9 odst. 2 věty první občanského zákoníku platí, že *„[s]joukromá práva a povinnosti osobní a majetkové povahy se řídí občanským zákoníkem v tom rozsahu, v jakém je neupravují jiné právní předpisy“*.

Od 1. 12. 2016 je platným a účinným předpisem, který upravuje smlouvu o spotřebitelském úvěru zákon č. 257/2016 Sb., o spotřebitelském úvěru (dále jen „nový zákon o spotřebitelském úvěru“). Podle ustanovení § 164 tohoto zákona však platí, že *„[n]ení-li dále stanoveno jinak řídí se práva a povinnosti ze smlouvy o spotřebitelském úvěru uzavřené přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona dosavadními právními předpisy“*.

Smlouvu o úvěru uzavřeli Navrhovatel a Instituce před účinností nového zákona o spotřebitelském úvěru, proto se práva a povinnosti z ní vyplývající řídí výhradně zákonem o spotřebitelském úvěru, tím není dotčeno subsidiární použití občanského zákoníku v otázkách, které zákon o spotřebitelském úvěru neupravuje, protože platí, že zákon o spotřebitelském úvěru je vůči občanskému zákoníku ve vztahu speciality a použití právních norem v něm obsažených má přednost před použitím právních norem obsažených v občanském zákoníku.

7.2 Promlčení práva ze Smlouvy o úvěru

Před věcným posouzením nároku, kterého se Navrhovatel domáhá v řízení před finančním arbitrem, se finanční arbitr musí vypořádat s námitkou promlčení tohoto nároku, kterou řádně vznesla Instituce. Pokud je, byť oprávněný, nárok Navrhovatele promlčený, nebude finanční arbitr posuzovat nárok samý, neboť by ho pak finanční arbitr nemohl pro jeho promlčení Navrhovateli přiznat.

Finanční arbitr se v této otázce ztotožňuje s názorem Nejvyššího soudu České Republiky vyjádřeným v jeho rozhodnutí ze dne 13. 12. 2007, sp. zn. 33 Odo 896/2006: „[d]ovolá-li se účastník občanského soudního řízení promlčení, nemůže soud promlčené právo (nárok) přiznat; návrh na zahájení řízení v takovém případě zamítne. Jestliže je v řízení uplatněna námitka promlčení, je na soudu, aby se v souladu se zásadou hospodárnosti řízení obsaženou v § 6 o. s. ř. přednostně zabýval otázkou promlčení práva, pokud to vede rychleji a účinněji k vydání rozhodnutí ve věci samé, a nikoliv nárokem samým“.

Finanční arbitr ale současně posuzoval, zda Instituce námitku promlčení v řízení před finančním arbitrem neuplatnila v rozporu s dobrými mravy. Přitom vyšel ze závěrů Ústavního soudu vyjádřených mimo jiné v nálezu sp. zn. I. ÚS 643/04 ze dne 6. 9. 2005, „vznesení námitky promlčení zásadně dobrým mravům neodporuje; mohou však nastat situace, kdy uplatnění této námitky je výrazem zneužití práva na úkor účastníka, který marné uplynutí promlčecí doby nezavinil a vůči němuž by za takové situace zánik nároku v důsledku uplynutí promlčecí doby byl nepřiměřeně tvrdým postihem ve srovnání s rozsahem a charakterem jím uplatňovaného práva a s důvody, pro které své právo včas neuplatnil“.

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovateli v uplatnění jeho nároku vůči Instituci v průběhu plynutí promlčecí doby cokoli bránilo, finanční arbitr proto námitku promlčení, kterou v řízení vznesla Instituce, nepovažuje za vznesenou v rozporu s dobrými mravy.

7.3 Promlčení práva Navrhovatele uplatnit porušení informační povinnosti Instituce při uzavírání Smlouvy o úvěru

Podle § 6 odst. 1 věty první zákona o spotřebitelském úvěru „[s]mlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vyžaduje písemnou formu a věřitel je povinen v ní uvést informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu uvedené jasným, výstižným a zřetelným způsobem“.

Podle odst. 1 písm. f) přílohy č. 3 k zákonu o spotřebitelském úvěru „[s]mlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, musí vždy obsahovat roční procentní sazbu nákladů na spotřebitelský úvěr, veškeré předpoklady použité pro výpočet této sazby a celkovou částku splatnou spotřebitelem, vyjádřenou číselným údajem a vypočtenou k okamžiku uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr“.

Podle § 8 písm. b) zákona o spotřebitelském úvěru platí „[j]estliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu, a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná“.

Podmínkou pro použití této soukromoprávní sankce je tedy porušení informační povinnosti Instituce a zároveň její uplatnění u Instituce Navrhovatelem.

Finanční arbitr zjistil, že Navrhovatel uplatnil porušení informační povinnosti podle § 8 zákona o spotřebitelském úvěru ve spojení s odst. 1 písm. f) přílohou č. 3 téhož zákona u Instituce dopisem ze dne 10. 1. 2018.

Instituce v průběhu řízení před finančním arbitrem vznesla námitku promlčení nároku Navrhovatele.

Podle § 609 občanského zákoníku, který se na smluvní vztah mezi Navrhovatelem a Institucí ze Smlouvy o úvěru použije, platí, že *„[n]ebylo-li právo vykonáno v promlčecí lhůtě, promlčí se a dlužník není povinen plnit. Plnil-li však dlužník po uplynutí promlčecí lhůty, nemůže požadovat vrácení toho, co plnil“*, přičemž podle § 610 odst. 1 věta první platí, že *„[k] promlčení soud přihlédne, jen namítne-li dlužník, že je právo promlčeno“*.

Počátek běhu promlčecí lhůty se řídí podle ustanovení § 619 odst. 1 občanského zákoníku, které stanoví, že *„[j]edná-li se o právo vymahatelné u orgánu veřejné moci, počne promlčecí lhůta běžet ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé“*, když podle odst. 2 stejného ustanovení dále platí, že *„[p]rávo může být uplatněno poprvé, pokud se oprávněná osoba dozvěděla o okolnostech rozhodných pro počátek běhu promlčecí lhůty, anebo kdy se o nich dozvědět měla a mohla“*.

Podle § 629 odst. 1 občanského zákoníku platí, že *„[p]romlčecí lhůta trvá tři roky“*, když § 630 stejného zákona stanoví, že *„[s]trany si mohou ujednat kratší nebo delší promlčecí lhůtu počítanou ode dne, kdy právo mohlo být uplatněno poprvé, než jakou stanoví zákon, nejméně však v trvání jednoho roku a nejdéle v trvání patnácti let“*. Finanční arbitr z předložených podkladů nezjistil, že by si Navrhovatel a Instituce ujednali kratší nebo delší promlčecí lhůtu.

Rozhodným pro začátek běhu promlčecí lhůty je v tomto případě okamžik, kdy se Navrhovatel měl a mohl dozvědět o tom, že Instituce měla porušit svou zákonnou povinnost uvést ve Smlouvě o úvěru údaj o RPSN ve správné výši, a tím je den, kdy Navrhovatel a Instituce uzavřeli Smlouvu o úvěru, tj. 10. 2. 2014.

Pokud jde o stanovení okamžiku, ve kterém přestala v daném případě běžet promlčecí doba, finanční arbitr vycházel z rozhodnutí Nejvyššího soudu České republiky ze dne 15. 1. 2008, sp. zn. 30 Cdo 29/2007, podle kterého *„[p]rávo je třeba z pohledu ustanovení § 100 odst. 1, věty první, obč. zák. vykonat ve stanovené době u soudu, jen jestliže je takový postup zákonem předepsán. V případě dovolání se tzv. relativní neplatnosti zákon vykonání práva u soudu nejen že nevyžaduje, neboť je lze učinit i mimosoudně, natož že by je vyžadoval pouze pro určitá řízení; tzv. relativní neplatnosti právního úkonu se může oprávněná osoba ve smyslu ustanovení § 40a obč. zák. dovolat - jak uvedeno výše - jakýmkoliv způsobem, tedy žalobou (vzájemnou žalobou) podanou u soudu nebo námitkou v rámci své obrany proti uplatněnému právu v řízení před soudem, např. námitkou proti právu na plnění, a též mimosoudně a účinky tzv. relativní neplatnosti - jak rovněž zmíněno již výše - nastávají dojitím projevu vůle ostatním (všem) účastníkům právního úkonu, a proto právo bylo vykonáno z hlediska ustanovení § 100 odst. 1 věty první obč. zák. také tehdy, bylo-li dovolání se relativní neplatnosti učiněno v řízení o určení neplatnosti právního úkonu“*.

V § 8 zákon o spotřebitelském úvěru nevyžaduje výslovně, aby spotřebitel nesplnění informační povinnosti namítl u soudu, když naopak jako předpoklad uplatnění sankce obsažené v tomto ustanovení požaduje uplatnění nesplnění informační povinnosti u věřitele. Rozhodným okamžikem pro stavení promlčecí doby je tak uplatnění porušení informační povinnosti u věřitele.

Pro uplatnění práva na úročení úvěru ve výši diskontní sazby ve smyslu § 8 zákona o spotřebitelském úvěru nestanoví zákon speciální promlčecí dobu, proto se uplatní obecná tříletá promlčecí doba podle občanského zákoníku, která uplynula dne 10. 2. 2017.

Navrhovatel uplatnil porušení informační povinnosti u Instrukce až dopisem ze dne 10. 1. 2018, a tedy v době, kdy právo Navrhovatele již bylo promlčeno, a Instrukce zároveň vznesla námitku promlčení, finanční arbitr nemůže nárok na úročení spotřebitelského úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou, vrácení rozdílu mezi smluvní úrokovou sazbou a diskontní sazbou České národní banky a neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr, Navrhovateli přiznat.

8 K výroku nálezu

Finanční arbitr na základě shromážděných podkladů zjistil, že námitka promlčení vznesená Instrukcí je důvodná a tudíž i v případě zjištění, že by Navrhovateli svědčil tvrzený nárok na úročení spotřebitelského úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou, nemohl by jej Navrhovateli pro jeho promlčení přiznat. Nárok, který Navrhovatel vznesl, finanční arbitr věcně neposuzoval.

Finanční arbitr nezjistil, že by Navrhovatel namítl u Instrukce nesprávnou výši RPSN před uplynutím promlčecí doby, proto finanční arbitr nemůže nárok na úročení úvěru ze Smlouvy o úvěru ve výši diskontní sazby platné v den uzavření smlouvy o úvěru, jakož i vrácení rozdílu mezi již zaplacenými smluvními úroky z úvěru a úroky ve výši diskontní sazby a neplatnosti ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr Navrhovateli přiznat.

Finančnímu arbitrovi na základě všech výše uvedených skutečností proto nezbylo než návrh Navrhovatele v plném rozsahu zamítnout, tak jak je uvedeno ve výroku tohoto nálezu.

Poučení:

Proti tomuto nálezu lze podle § 16 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi do 15 dnů od jeho doručení podat písemně odůvodněné námitky k finančnímu arbitrovi. Práva podat námitky se lze vzdát. Včas podané námitky mají odkladný účinek.

Podle § 17 odst. 1 zákona o finančním arbitrovi, nález, který již nelze napadnout námitkami, je v právní moci.

Mgr. Monika Nedelková
finanční arbitr

Doručuje se
Navrhovatel – do vlastních rukou zástupce na adresu ■■■
Instrukce – datová schránka 3kpd8nk

